

FETISH MODERNITY

19 oktober 2013 – 30 mars 2014

Fetish Modernity är en självkritisk men sprudlande uppgörelse med idén att västvärlden har monopol på att vara modern. Utställningen bjuder på en tankeväckande vandring bland fotografier, samtidskonst och sköna, oväntade fynd från etnografiska samlingar.

Varmt välkommen på pressvisning onsdagen den 16 oktober kl. 10.00

O.s.a. senast den 14 oktober till presskontakt Andreas Lundell på e-post: andreas.lundell@varldskulturmuseerna.se eller på tel. 070-316 72 34

Den internationella vandringsutställningen *Fetish Modernity* har tidigare visats i Bryssel, Madrid, Prag, Wien och Leiden. I oktober kommer turen till Stockholm och Etnografiska museet. Utställningen är uppbyggd på teman som utmanar förenklade motsatser mellan traditionellt och nydanande - primitivt och civiliserat - tro och vetande.

Strävan efter det moderna har tidigare setts som något typiskt västerländskt och *Fetish Modernity* bryter med denna vad man kallar förenklade syn på verkligheten. I utställningen ställs besökaren inför en rad utmanande föremål och teman som visar att det moderna inte är låst till någon tid eller världsdel. Man ifrågasätter museernas egen roll i att befästa världen och att ordna föremål liksom strävan att ordna folk och kulturer.

"I den här utställningen ser du bland annat en likkista från Ghana i form av en stor mobiltelefon; exempel på hybrider som inte passar in i våra konventionella indelningar. Eller den kraftladdade figuren från Kongo där människor fäst mängder av kinesiskt industritillverkade hänglås. Här experimenterar vi medvetet med våra arbetssätt och lyfter nu fram det som tidigare blev liggande i magasinen" berättar intendent Lotten Gustafsson.

Utställningen är ett resultat av det EU-finansierade projektet "Museums of Ethnography and World Culture" med syfte att stimulera samverkan och förnyelsearbete bland Europas etnografiska museer. Elva museer inom nätverket RIME har bidragit med teman och oväntade fynd ur sina samlingar. Huvudproducenterna finns vid *Royal Museum for Central Africa*, Tervuren i Bryssel.

Fetish Modernity visas på Etnografiska museet från den 19 oktober 2013 till den 30 mars 2014.

Tisdag kl. 11-17

Onsdag kl. 11-20

Torsdag-söndag kl. 11-17.

Entré 60 kr. (Fri entré t.o.m. 18 år).

**VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA** **ETNOGRAFISKA**

UTSTÄLLNINGENS TEMAN

1. Klichéernas fabrik

Det händer fortfarande att etnografiska museer producerar berättelser som ger näring åt exotiska klichéer.

Många etnografiska museer växte fram i ett kolonialt sammanhang. De legitimerade den koloniala maktordningen och framställde världen på ett sätt som stämde överens med deras ideologiska ursprung. Det är detta arv och skapandet av exotiska klichéer som de samtida konstverken i början av utställningen fokuserar och gör upp med. Marina Cox, Lisl Ponger och Jean-François Boclé utgår från hur koloniserade folk framställdes - och förtingligades – i utställningar och nöjesparker i slutet av 1800-talet.

2. Längtan efter det moderna

Är det själva längtan som är drivkraften för det moderna? I så fall är det alltså begäret efter förändringar och nya föremål som skapar kulturell och konstnärlig förnyelse.

Det som kommer utifrån har en särskild lockelse: när det får fäste i det lokala kan det utvecklas och få stor genomslagskraft. Kulten kring det moderna fungerar som en skärm där det vi önskar oss blir projicerat. De fyra exemplen nedan visar den kreativa mångfald som inspirerats av vår längtan.

Längtan efter det traditionella

Längtan efter det moderna får oss att låna uttryck och stilar från andra kulturella sammanhang. Det inlånade blir ofta isolerat på ett konstlat sätt och hindras från att förändras och utvecklas. På så sätt målar moderniteten upp sin illusion om det oföränderliga "traditionella" – därute hos de omoderna Andra.

Att lyfta in det främmande

Längtan efter det moderna kan visa sig i att man använder enstaka främmande inslag. Den amerikanska flaggan på Dakotaindianens jacka är ett exempel. Estetiska och/eller rituella syften nås genom att man integrerar en bild eller symbol som kommer "utifrån". I det nya sammanhanget har tidigare betydelser förskjutits medan föremålets laddning ökat.

Att återuppfinna det främmande

Längtan efter det moderna visar sig också i att man skapar nya uttryck och stilar som tillskrivs andra kulturer. Varifrån dessa inlån egentligen kommer förblir oklart. De "kannibaliseras" och blir till en del av det lokala bildspråket.

VÄRLSKULTUR
MUSEERNA

ETNOGRAFISKA

Det avvikandes estetik

Längtan efter det moderna får oss att återanvända material och ting som förlorat sina ursprungliga funktioner. Som dekorationer eller råmaterial kan de både stärka och utmana den etablerade smaken i sina nya sammanhang. De omformas och integreras med en aura som "exofakter" - främmande, utifrån kommande element med en alldeles egen dynamik.

3. Det moderna: mellan påstående och verklighet

Verkligheten gör motstånd mot förenklade ideologiska påståenden. Läror om absoluta åtskillnader stämmer illa överens med hur människor handlar i vardagen.

På den scen där det offentliga samtalets friserade bilder utspelas verkar allt stämma överens. Men i kulisserna sker något annat. Skillnaderna som finns i verkligheten har slipats av och dolts i det som visas upp. En sådan reningsprocess krävs för att ge en alltigenom sammanhängande bild av världen. Allt störande filtreras och tvättas bort.

Mystic Village

På altaret står föremål med rituellt och andligt betydelse, placerade utan rangordning. De flesta kommer från etnografiska museet i Wien, men varje museum som visar utställningen gör kompletteringar ur sina samlingar. Titeln – den mystiska byn - syftar både på den utställda gruppen av föremål och på det andligas roller i dagens samhälle. De kraftladdade tingen bär spår av inflytanden från olika håll. Tillsammans vittnar de om religiös och rituell mångfald. Utanför montern illustrerar den andra delen av *Mystic Village* hur denna komplicerade verklighet förenklas och används i politiskt tillskrivade motsättningar och kategoriska påståenden.

4. Made in

I alla tider har det bedrivits handel mellan människor i olika delar av världen. Här visas betalningsmedel och föremål som skapats för handel över gränserna.

Många nyskapande processer har ägt rum utanför Europas politiska och ekonomiska sammanhang. Världen är alltså inte uppdelad i ett modernt centrum i väst och en omodern periferi därutån. I kontrast till ett sådant förenklat motsatsförhållande kan vi se att handeln överallt har gett upphov till förändringar och korsbefruktningar. Det finns många slags moderniteter.

5. En modernitet som slukar allt

Längtan efter det moderna i ljuset av globaliseringen och en kapitalistisk ekonomi.

Vad händer när begäret efter det moderna kontrolleras av vinningslystnadens logik? För det första får vi en expansionspolitik som är kopplad till idéer om civilisation och humanitet: kolonisationens historia om det moderna som tvång. Vidare kommer det moderna till uttryck

i exploatering av världens resurser; alltsedan 1800-talet har koloniserade områden varit kornbodar för samhällena i väst. De rika ländernas behov omvandlar idag inte bara olja och mineraler utan också mänskliga organ och hår till varor för export. Till sist får den privilegierade världens begär omänskliga konsekvenser. I strid med deklARATIONEN om mänskliga rättigheter leder förd politik och ekonomi till att människor stängs ute vid gränserna och att människovärdet kränks.

6. Chic & Cheap

I *Galerie Nolud* och *Bazaar Kifart* bjuds den "Andre" ut till salu. I de fejkade butikerna möter publiken några av västvärldens motsägelser. Bara somliga människor har möjlighet att röra sig fritt över nationsgränserna och har köpkraft nog att tillfredsställa sin aptit på det exotiska. Begäret efter att konsumera den "Andre" väcks av butikernas skruvade utbud av både kitschiga turistsouvenirer och verkliga mästerverk från olika delar av världen.

Utställningen innehåller utöver de turnerande delarna också digitala berättelser som gjorts av åtta ungdomar från Stockholm handledda av Unga berättar/Kulturskolan i Stockholm, och ett bildspel som producerats av Etnografiska museet, med dokumentära och historiska porträtt på temat makt, föremål och identitet.

VÄRLSKULTUR
MUSEERNA **ETNOGRAFISKA**

Djurgårdsbrunnsvägen 34, Stockholm, www.etnografiskamuseet.se